

Szellem és test

Az ember felépítésében hasonlít a „szóhoz”, amennyiben szellemi mivoltában egyedülálló önjelentést⁴⁷ képvisel és bizonyos értelemben kettős lény: szellemisége érzékszervileg észlelhető formában jelenik meg. E két rész tiszta kapcsolata a „szó” analógiájával élve az lenne, hogy a megjelenő rész a jelentés, a szellemi rész kifejeződése. Az emberek, akik érzékelhető jelek segítségével kommunikálnak, érzékszervileg érzékelhető megjelenésükben fejeződnek ki. Az egyén számára a testiség ideális esetben tiszta, mozdulatlan tükör, amely az Én öntudatra ébredését szolgálja.⁴⁸

A modern ember konstitúciója három okból tér el az ideálistól.

Eredetileg, a bűnbeesés előtt, az ember tiszta szellemiségből, valamint egy nem anyagi, élő és érzékeny szellemtestből (élő gondolat- és érzésformákból) állt. A szellemtest teljesen mértékben követni tudta az Ént, aki rajta keresztül fejezte ki magát. A bűnbeesés következtében a korábban összekapcsolódott két rész összekeveredett. Ennek az a következménye, hogy a tudati folyamatok testi folyamatokat váltanak ki. A tudati folyamatok az Énből erednek. A szervezetbe való beavatkozásuk révén a tükör elveszti mozdulatlanságát és eltorzítja a képet. Egyszersmind a tudat számára épp az megy veszendőbe, ami a tükör mozgásba hozásába belevész; a tudati folyamatokat kísérő jelenségeket nem éljük át tudatosan.

A bűnbeesés – az emberi lénytagok keveredése – további következménye, hogy a testiség szellemi formája nem tudott ellenállni a formától mentes Én hatásának, és „széttört”. Ez azt jelenti, hogy

---

47 Önjelentés: Selbst-Bedeutung. Talán pontosabb lenne úgy fordítani, hogy önmagát jelentő (és kijelentő) jelentés. A „szó” szó önmagára utal (hasonlóan az „én” szóhoz), nem utal valami látszólag másra, mint mondjuk „asztal”. Valójában az „asztal” szó is az asztal értésére utal – és nem másra. (ford.)

48 Vö. a *Húsvét* című fejezettel, G. Kühlewind *A hetedik nap vége (Die Wahrheit tun, 1982)* című könyvében.

kiesett az életből, és létrejött az élettelen anyag. Az élet mindig formákban történik. Az élettelen anyag betagolódik az élő formába, és ettől kezdve az életnek az anyagi testben küzdenie kell az ásványiság törvényei ellen – mindhalálig. Akkor darabokra török az ásványi tükör.

A szellem és a test ideális kapcsolatától való második eltérés által jön létre, hogy az anyagivá vált test sajátos természeti lényvé válik, amely biológiai törvények alatt áll, pl. az öröklés törvénye alatt; saját, „természetes” igényei és tulajdonságai vannak, ezért nem képes többé teljes mértékben a kifejezés szolgálatában állni. Az Én és a szervezet közötti összekapcsolódás jóval a születés előtt kezdődik, ideális esetben az öröklési vonal „kiválasztásával”. A modern időkben ezt a rokonságot megzavarják az emberi beavatkozások (pl. családtervezés). Ez még nehezebbé teszi az Én számára, hogy alkalmazkodjék az öröklött és nem ideálisan kiválasztott szervezethez.

A harmadik következmény pedig, hogy a bűnbeesés folytatása-képpen, az eredetileg tisztán biológiai folyamatok egy részét a biológiai szükségszerűségeken túlmenően az élvezet szolgálatába állítjuk. Létrejönnek tisztán lelki szintű élvezetes vagy fájdalmas folyamatok és érzelmek, ahol a negatív érzelmek is bizonyos élvezetet okoznak, önmagukat érző jellegük folytán. Az önérzés, az önzés kialakulása a harmadik ok, amiért az Én már nem tudja zavartalanul kifejezni magát a testben.

A test mentén kibontakozó öntudat nem megismerő. A legkevésbé ismeri meg magát a testet, amelytől függésben véli magát. De épp a függőségről való tudásban mutatkozik meg a testtől független tudat szikrája; különben észre se vehetné részleges függőségét. Ezt a szikrát gondolhatjuk magában a testre támaszkodó tudatban. Éppen ebből a megismerő szikrából bontakozhat ki egy új öntudat, amelynek már nem kell a testre támaszkodnia. A szellemi öntudat, a „szellem-én”, képes az immár nem a tudat támasztékául szolgáló testet megismerni, meggyógyítani, többé-kevésbé önzetlenül átjárni.

A szellem-én kapcsolódása a testi és lelki burkokhoz megjelenik a Jordán-keresztelőben, mint a bűnbeesés előtti világ felidézése,

és mint az elkövetkező fejlődés előképe: „Ez az előfeltétele annak, hogy megértsük, hogy általában az emberiség esetében hogyan jön be a szellem-én a tudati lélekbe [...], hogy Jézus Krisztus esetében hogyan hatol be a Krisztus-természet, mint egy különleges, kozmikus szellem-én a Názáreti Jézus tudati lélek természetébe. [...] Ahogy Tertullianus mondja, nem jön létre keveredés Krisztus, vagyis a szellem-én, és Jézus, vagyis a tudati lélek és a hozzátartozó alacsonyabb lénytagok között, keveredés nem, csak összekapcsolódás.”⁴⁹

Az embert minden megbetegíti, ami nem beszél benne. Az emberi szellem kezdettől fogva a Logosz szikrája, és ezért a világban megjelenő Logosz-természetre hangolt. A bűnbeesést és következményeit úgy foghatjuk fel, mint bizonyos hatalmak törekvését, hogy eltérítsék az embert a Logossal áthatott lét útjáról.

Az a lény, aki a Jordán-keresztelőben összekapcsolódott az „ember Fia” organizmusával, már korábban is az emberiség támogatója volt, és áldozati tetteivel megakadályozta az emberiség eltévelyedését a Logosz világtól⁵⁰. Golgota volt a negyedik áldozata, amely az epifániával veszi kezdetét.

---

49 R. Steiner előadása 1916. január 16-án Dornachban. Megjelent: *Die geistige Vereinigung der Menschheit durch den Christus-Impuls* (GA 165).

50 Vö. R. Steiner előadásai 1914. március 5-én Stuttgartban, március 7-én Pforzheimben és június 1-én Baselben. Megjelent: *Vorstufen zum Mysterium von Golgatha* (GA 152).

A gondolkodás megváltása

A Golgotáig tartó három évben a Logosz teljesen áthatotta az emberi szervezetet; ezért tudta a halálba is követni az embert. A Logosz ott-honossá vált – János evangélista kifejezésével⁵¹ – „e világban” is; ezért tud ma az ember ebben a világban is *kezdeni*. Mert a *Logosz létezési formája, hogy őskézdetben van*. A negyedik áldozat megváltotta a gondolkodást, az egyetlen lelki tevékenységet, amelyben a mai ember autonóm tud lenni: „A negyedik Krisztus-esemény, a golgotai misztérium azért jött létre, hogy a gondolkodás is össze tudjon kapcsolódni a Krisztus-impulzussal, hogy a gondolkodás, mint olyan, ne zavarodjék össze az Énre való hatásában. És ha törekedhetünk arra, hogy gondolkodásunk egyre rendezettebbé váljék úgy, hogy gondolataink ne ugráljanak összevissza, hanem belső érzés és érzékenység járja őket át, ha törekedhetünk arra, hogy egyre jobban kifejlődhessék az egészséges, igazságra törekvő gondolkodás, akkor ez annak köszönhető, hogy a golgotai misztérium – a negyedik Krisztus-esemény – következményeképpen a gondolkodás elnyerte az ehhez szükséges impulzust.”⁵²

---

51 Lásd *Az élet* című fejezetet G. Kühlewind *A Logosz felismerése* című könyvében. Lásd a *Mártírium* című fejezetet G. Kühlewind *A Logosz felismerése – János evangélista tudománya* című könyvéből.

52 R. Steiner előadása 1914. március 7-én. Lásd az 50. megjegyzést.